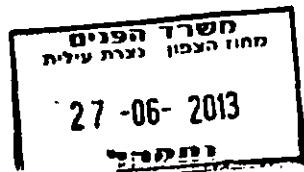

2012-7-21

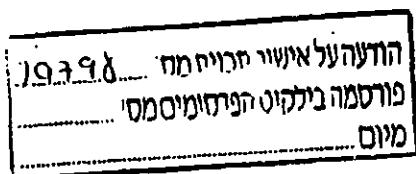
גויים

2000219 687-69

כביש מס' 77

מפרידן ומעבר להולכי רגל - צומת טורעאן (מערב ומזרח)

מסמך נofi

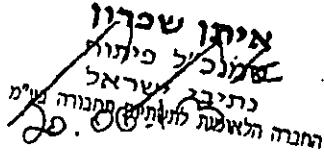
адресאות נוף ותוכנו סביבתי

דפנה גרינשטיין • גיל הר-גיל

כלניות 7, חיפה 34353

טל" 04-8380-407

fax: 04-8382-536

גרינשטיין חרגיל
אדרכילות נוף
ותוכנו סביבת בע"מ

ינואר 2012

תוכן העניינים

חלק ראשון - מפרידן טורען מערב

עמוד

א. ניתוח מצב קיימ	
1. תיאור התוואי	4
2. ייחidot נוף	4
3. ניצבות	5
4. צומח	6
5. תכניות מתאר לאורך הכביש	6
ב. הנחיות נופיות לתוכנן ראשוני	
1. מטרות התוכנן	7
2. הנחיות תכנוניות ראשוניות	7
3. בחינת תוכנן גשר המחלף	7
ג. הוראות למזעור השפעה על הסביבה ולשיקום נוף	
1. עבודות הכנה	8
2. שמירה על צמיחה קיימת	8
3. חישוף עליון וחיפוי	8
4. שיקום תוואי כביש קיימ	9
5. דרכי, דרכי גישה ושרות ומחנות עבודה	9
6. נתיעות	9
7. קירות	10

חלק שני - מעבר הולכי רגל טורען מזרח

עמוד

א. ניתוח מצב קיימ	
1. תיאור התוואי	11
2. ייחidot נוף	11
3. ניצבות	12
4. צומח	13
5. תכניות מתאר לאורך הכביש	13

ב. הנחיות ניפויות לתוכנן ראשוני

14	1. מטרות התוכנן
14	2. הנחיות תכנוניות ראשונית

ג. הוראות למזרע השפעה על הסביבה ולשייקום נוף

15	1. עבודות הרכבה
15	2. שמירה על צמחיה קיימת
15	3. חישוף עליון וחיפוי
16	4. שייקום תוואי כביש קיימ
16	5. דרכי, דרכי גישה ושרות ומחנות עבודה
16	6. נטיעות
17	7. קירות

חלק ראשון - מפרידן טורען מערב

א. ניתוח מצב קי"ם

1. תיאור התוואי

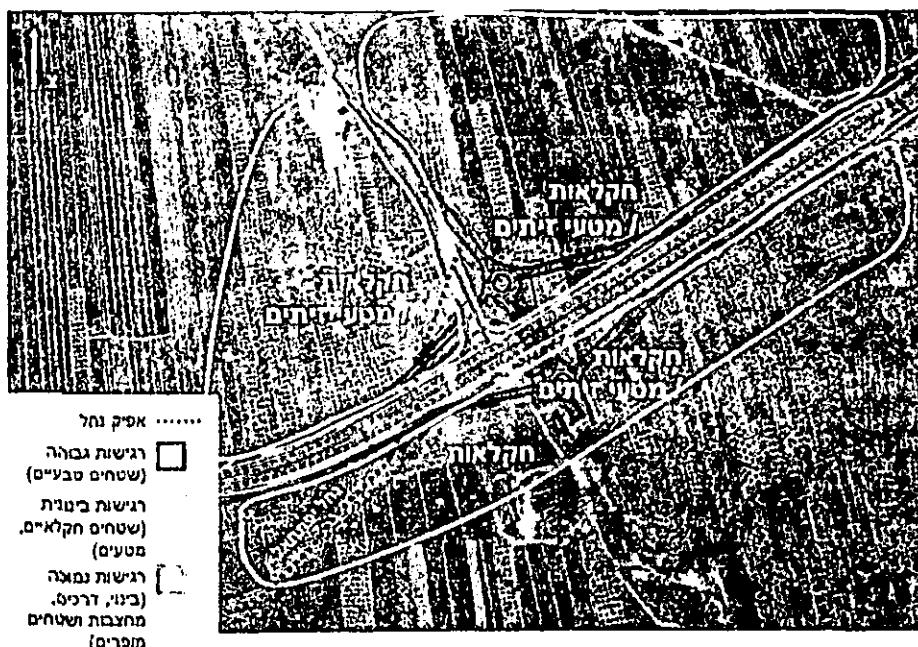
mpriden טורען מערב מתוכנן להחליף צומת קי"ם לאורך כביש מס' 77, המהווה את הכניסה המערבית לשוב טורען. השטח מתרומות באופן מתון לכיוון צפון, וווד לכיוון דרום עד לעוז ניקוז מקומי, המתחבר לנחל יפתחאל.

2. ynchdotot nef

מצפון ומדרום לבביש 77 שדות חקלאיים ומטעי זיתים. מצפון שטח מישורי, למרגלות הגבעות הסמכות. מדרום שטח מישורי. נחל יפתחאל העובר בתחום התכנית זורם בתעלת מוסדרת ברוחב כ-2 מ'. התעלה עוגרת בצמוד לבביש הקי"ם מצפון וחוצה במעבר מים לכיוון דרום, חלק המערבי של הצומת.

שטח חקלאי – שדות חקלאיים של גידולים עונתיים ומטעי זיתים, אחד המאפיינים הבולטים של הנוף הנכפה מכביש 77. ברבייע הצפון-מערבי, בצמוד לצומת הקי"ם, ישנו שטח בור יבוי צומח עשבוני אופייני.

נחל יפתחאל – לאורך התעלה מצפון לבביש מצויים מספר עצים כגון: אקליפטוס, שיטה כחלילה ותאננה.

ניתוח תכסית ורגישות ע"ג תצ"א, ללא קנ"מ

ניצבות

ניצבות אל המפרידן מהשתחים הסובבים אותו - המפרידן ממוקם באזורי שטוח מאד טופוגרפית ולכן הוא בולט לעין, בעיקר מהרכסים מצפון ומדרום, מהבטים הקיצוניים של היישובים ומאזוריו החקלאותיים הסמוכים אליו.

ניצבות מהכביש לכון השתחים הסובבים אותו - לנושאים ע"ג כביש מס' 77 ובמפרידן עצמו, קיימת ניצבות למרחוק. הנוף הנצפה הוא נוף של שטחי החקלאות הקיימים לאורך כביש 77, הגבעות המתנוממות למרחוק מצפון ומדרום וכן של היישובים שלאורכו.

ניצבות אל הכביש, סימן ע"ג תצ"א, ללא קנ"מ

3. צומח

הצמחיה האופיינית לשולי המחלף הוא של שדות חקלאיים ומטעי זיתים.

שטחים חקלאיים – מפוזן למחלף שטחי חקלאות הכלליים בעיקר גידולים עונתיים ומטענִי זיתים. ברוביע הצפון-מערבי, בצד מזרחית הקיימות, ישנו שטח בור ובו צומח שעובני אופייני.

עצים בודדים בדרך - בקרבת הצומת הקיימים קיימים מספר אקליפטוסים בגארים.

5. תכניות מתארא לאורן הכביש

בתחום תכניות מתארא ארציות המתיחסות לנוף, לשטחים "ירוקים". נמצאו כי אין להכנות סתייה או חריגה מן התכניות הארץיות אלה.

תמ"א 22 ליער ויעור - באזורי תחומי המפרידן או בקרבתו אין שטח יער מוכרים.

תמ"א 8 שמורות טבע וגנים לאומיים - באזורי תחומי המפרידן או בקרבתו אין שמורות טבע מוכרתת.

ב. הנחיות נופיות לתכנון ראשוני

1. מטרות התכנון

- שמירה על קווי מבט לנוף רחוק.
- שמירה על הצמחיה הקיימת בסביבות למפרידן, בשיקום שלוו.
- הדגשת הכניסה לישוב אותו משרת המפרידן.
- הסדרת ملي"י הרמות בשיפוע מתון, לשם שלובן ויזואלית בנוף הקאים.
- הסדרת מעבר הולכי רגל בתחום המפרידן.
- טיפול בכל האזורים ה"כלואים" בין רמות המפרידן ע"י הסדרה טופוגרפית וצמחיה.

2. הנחיות תכנוניות ראשוניות

תכנון הנדסי של שלו הכביש - הטיפול והשיקום הנופי יתוכנן כרך שחזותית שלו המפרידן יהוו, במידה אפשרי, המשך ויזואלי לשטחים ולנוף סמוך אליהם וזאת ע"י שמירה כי מדרכנות המילוי של הרמות יהיו בשיפוע מתון - 3:1. (במקרים מיוחדים תלול יותר עד 1:2.5), שישתלב ויזואלית בנוף הקאים ויאפשר שתילה; בכל השטחים ה"כלואים". תוואי הקרקע יתוכנן בקווים "רכיס" לייצרת זרימה בין הרמות ללא "שבירים" בין המפלסים. כל שיפועי המילוי יחופו באדמה חישוף, או אדמה פוריה מקור אחר. לא יתאפשר יצוב המדרונות ע"י אלמנטים הנדסיים כדוגמת כוורות. תעלות הניקוז יהיו מקריע טבעית בשיפועים מתונים. במקרים מיוחדים ניתן לתכנן תעלות בטון בגון אדמה, לפי הנחית אדריכל הנוף. לא יתאפשר יצוב התעלות בעזרת גאות.

תכנון הצמחיה - הצמחיה תהווה מרכיב עיקרי בשיקום העבודות הנדסיות. בשילוב המפרידן ה"נושקים" לאזורים החקלאיים, לשם ייצרת המשך ויזואלי של החקלאות, תתוכנן הצמחיה במופיע זהה לקאים בשדה הסמוך למפרידן; בסמוך לשדות החקלאיים ישתלו צמחים שעשוניים בעלי מופע דמי גידולי שדה. בסמוך למטעי זיתים ינטעו זיתים בגדיר. הכניסה לישוב תודגש ע"י עצי צל בולטים לעין.

השטחים הכלואים בתוך המפרידן ישוקמו ע"י צמחיה כרך שחזותם תהיה בולת לעין ותציג את הייחוד של המפרידן לאורכו תוואי הכביש.

3. בחינת תכנון גשר המחלף:

המפרידן ממוקם באזורי כפרי, שטוח, פתוח ויזואלית. בכך לשמר על הפתיחות וה"רכות" של המקום, חשוב מאוד לתכנן גשר בעל חזות "רכה" ופתחה, ככל האפשר, כרך שצד נציבי הקצה יהיו מדרכנות מגוננים, והגשר יתבסס על ניצב מרכזי אחד בלבד.
(ראה חזית אופיינית לגשר, תשריט נספח הנוף).

ג. הוראות למזעור השפעה על הסביבה ולשיקום נוף

ההוראות הנופיות, המפורטות במסמך זה, יוטמעו בהוראות התכנית.

1. עבודות הכנה

לפני תחילת עבודות התשתית יבוצעו העבודות המפורטות להלן:

איתור, סימון ומדידה – של התוואי (נקודות הדיקור) ושל השטחים וurface הנקודות המועדים לשימור והגנה (כדוגמת: שדרות עצים קיימות בכניסות ליישובים וכו'). צמחים, עצים ואזרורים אלה יוגדרו לפני תחילת העבודה. ינקטו כל האמצעים החדשניים להגנה על האזרורים והאלמנטים לשימור. עצים בתחום עבודות העפר אשר יוחלט, ע"י אדריכל הנוף, כי הם מתאימים להעתקה יועתקו, במידה האפשר, לצורך Nutzung במקום אחר, עפ"י מפרט מיוחד למטרה זו.

כריתת העתקה וגיזום – גיזום מקצוני של עצים קיימים, בקרבתתו או הכיביש, כדוגמת העצים בכניסות היישובים, יבוצע למניעת פגיעה בהם, בזמן ביצוע, עבודות העפר. פעולות סימון עצים לשימור, כריתת או להעתקה וגיזום עצים יושו בהתאם ובשתיוף עם פקח הרשות לשמרות הטבע והגנים (רט"ג) או העירן האזרורי של الكرן הקיימת לישראל (קק"ל). כל זאת לפי נספח עצים שיוכן לפי דרישות סעיף 89 בחוק התכנון והבנייה.

נקודות דיקור – נקודות הדיקור של עבודות העפר בסמוך למקומות בעלי רגשות גבוהה דוגמת עצים לשימור יסומנו, באמצעות בולטים, בכל מהלך ביצוע העבודות. לא תותר חריגה מקווי הדיקור שיתוכננו ויוסמו בתכניות המפורטות. למרות האמור לעיל, חריגה מקווי דיקור תותר רק עקב אילוצי ביצוע המחייבים חריגה, או כדי למנוע מפגעים סביבתיים ונופיים. ורק לאחר תאום עם אדריכל הנוף.

2. שמירה על צמיחה קיימת

במסגרת עבודות התכנון יעשה ניסיון לשמור על מירב העצים והצמחים הקיימים. עצים הנמצאים בקרבת תחום קווי הדיקור יוגדרו ולא תתאפשר גישה אליהם. עצים שנמצאים בתחום עבודות העפר יועתקו, במידה האפשר, בהתאם להוראות אגרונום, או אדריכל הנוף ישולבו בשיקום הצמח, בהתאם לתכניות הצמיחה, במסגרת התכנון המפורט. לתכנית זו יוכן נספח עצים לפי דרישות סעיף 89 בחוק התכנון והבנייה.

3. חישוף עליון וחיפוי

חישוף – לאורך התוואי בין קווי הדיקור יבוצע חישוף עליון או חפירה של אדמה "עומק".

החישוף כולל: סילוק שכבת קרקע עליונה, ושמירתה בערמות לארך התוואי, בתמום קווי הדיקור, במיקום מאושר מראש ע"י המפקח ובתיואם עם אדריכל נוף של הפרויקט.

חיפוי באדמה החישוף – אדמה החישוף ואדמה העומק תשמשנה לחיפוי, שטחים המיועדים לשיקום נוף (תינען הנחיה ע"י אדריכל הנוף היכן יעשה שימוש באדמה חישוף והיכן באדמה עמוק). עובי שכבת החיפוי יהיה לפחות 30 ס"מ. במידה ותהסס אדמה מתחום הפרויקט, החיפוי יעשה עם אדמה פוריה (חקלאית) מקורות אחרים, זהה לאדמה הקיימת בפרויקט.

4. שיקום תוואי כביש קיים

המחלף מתוכן תור השתלבות עם כבישים קיימים. חלקם, במסגרת התכנון החדש, יבוטלו. בקטעי הכביש אלה יפרק האספלט והמצעים עד לשטית, (הקרקע הטבעית), יבוצע חריש ותיחוח של הקרקע ותפזר אדמה חישוף.

5. דרכי גישה ושרות ומחנות עבודה

דרכי הגישה והשרות ומחנות העבודה יהיו בתחום רצעת הדרך. מיד עם תום השימוש יבוצע בהן טשטוש וחיפוי באדמה בהתאם להוראות אדריכל הנוף. עם תום השימוש במחנה העבודה ובدرיכי הגישה והשרות, ימוקה כל השטח וסביבתו מכל פסולות, שאריות חומרני בניה וסלילה, ויסולקו כל המבנים, הכלים והציוד שהיו מוצבים בו. בשטחי המחנה והדריכים שאינם מיועד לסלילה יבוצע תיחוח קרקע (במידה והאדמה הودקה). כל האזורי יוחפה באדמה פוריה בעובי 30 ס"מ לפחות ושוקם ע"י צמחיה באופי מקומי או יוחזר לעיבוד חקלאי, בהתאם לתכנון אד' הנוף.

6. נתיעות

הצמחייה בה יעשה שימוש תהיה ברת קיימת, הדורשת מעט תחזקה וחסכנות במים. מיקום ותפרוסת הצמחייה והעצים יהיו ככלא שלא יצרו מופעים חריגים בנוף, אלא ישתלבו בו. בתכנון המפורט יעשה מאמץ לשמר את כל העצים הקיימים שניתן; כעדיפות שנייה תהיה העתקת המינים המאפשרת העתקה מוצלחת. כל עקירה / העתקה תבוצע רק על פי אדריכל הנוף ובאישור פקיד היערות.

תכנית נתיעות ותכנית השקיה מפורטות יוכנו בהתאם לעקרונות המפורטים בסוף הנוף, יהיו חלק אינטגרלי ממשימי התכנון המפורט. יוכל ביצוע עבודות הגינון מיד עם גמר העבודות ההנדסיות.

סוגי הצמחייה המתוכננת יהיו באופי המתאים לאזור. רשימת הצמחייה המומלצת כוללתBIN

היתר:

עצים - זית אירופי, אלון תנור, חרוב מצוי ועוד.

שיחים - אוג חרוק, אלת המסתיק וכדומה.

מטפסים - אספרג החורש, קיסוס החורש וכדומה.

עשביוניים וגיאופיטים - מגית מצויה, מרוזת ירושלים, פישטה שעירה, עירית גדולה וכדומה.

7. גידות

כל קירות התמך המתוכננים בסמוך לרמפות ובאזור נצבי הגשרים "יעוצבו ע"י אדריכל הנוף

בגמר איקוני, דוגמת בטון דקורטיבי. התבניות /או האלמנטים הטרומיים שיבחרו יהיו

בתצורה מלכנית אורכת ניצבת. לא יתאפשר שימוש באלמנטים בעלי צורה שונה. הגשרים

המתוכננים במלחף יתוכנו במפתח רחוב, ככל האפשר, ליצירת מבט פתוח לנושאים בכביש.

חלק שני - מעבר הולי רג'ל טורען מזרחה

א. ניתוח מצב קיימ

4. תיאור התנאי

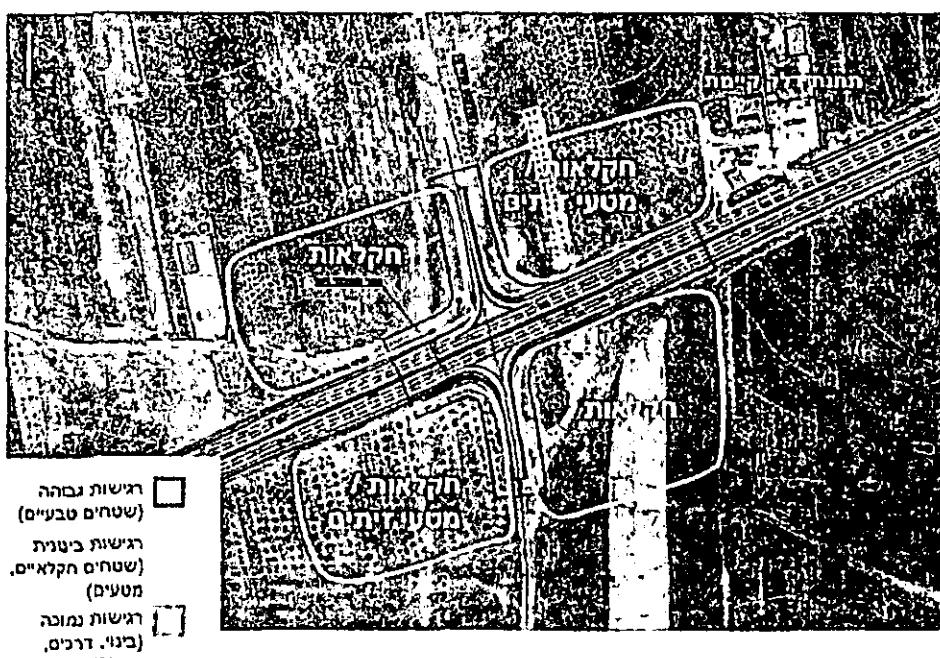
מעבר הולי רג'ל טורען מזרח מתוכנן להחליף צומת קים לאורך כביש מס' 77, המהווה את הכניסה המזרחית ליישוב טורען וכן כניסה לממחנה שימוש.

השטח מתרכום באופן מתון לכיוון צפון.

5. יחידות נוף

מצפון ומדרום לכביש 77 שדות חקלאיים ומטעי זיתים.

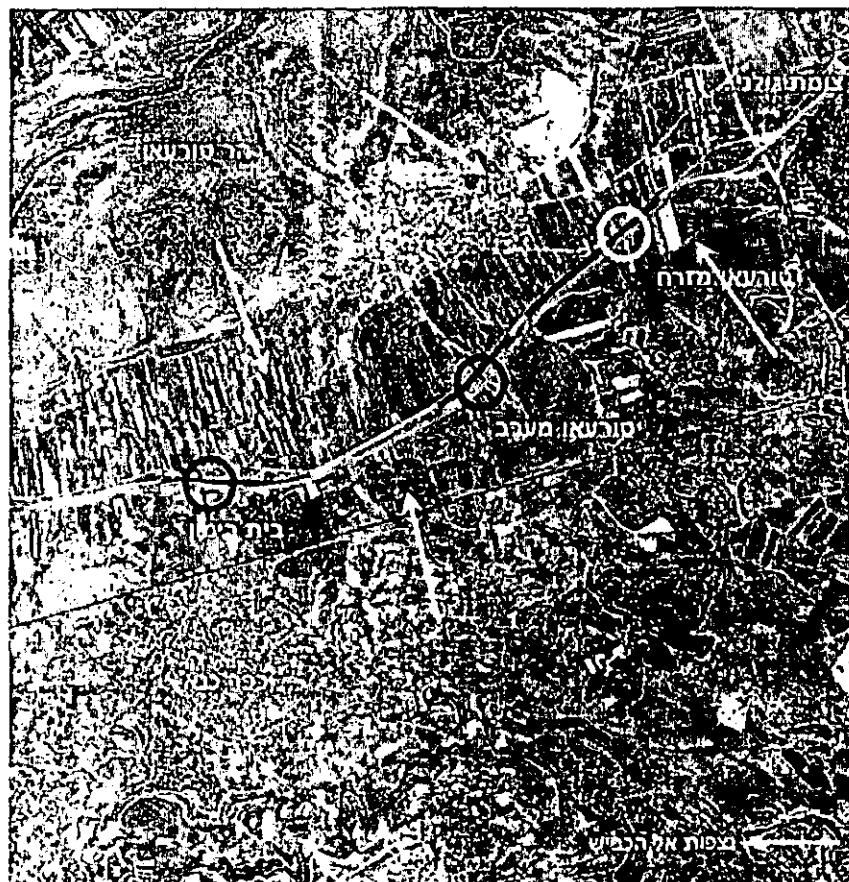
שטח חקלאי – שדות חקלאיים של גידולים עונתיים ומטעי זיתים, אחד המאפיינים הבולטים של הנוף הנכפה מכביש 77.

ניתוח תכסית ורגישות ע"ג תצ"א, ללא קנ"מ

ניצבות

ניצבות אל המ עבר מה שטחים הסובבים אותו - המ עבר ממוקם באזורי שטוח מאד טופוגרפי ולכן הוא בולט לעין, בעיקר מהרכסים מצפון ומדרום, מהבתים הקיצוניים של היישובים ומאזור החקלאות הסמוכים אליו.

ניצבות אל הכביש, סימון ע"ג תצ"א, ללא קן"מ

6. צומח

הצמחיה האופיינית לשולי המעבר הוא של שדות חקלאיים ומטעי זיתים.
שטחים חקלאיים – מוצפן למעבר שטחי חקלאות הכלולים בעיקר גידולים עונתיים ומטעי
זיתים.

6. תכניות מתאר לאורך הכביש

נבחנו תכניות מתאר ארכיות המתיחסות לנוף, לשטחים "ירוקים". נמצאו כי אין לתוכנית
סתירה או חריגה מן התכניות הארכיות האלה.
תמ"א 22 ליער ויעור - באזורי תחומי המעבר או בקרבתו אין שטחי יער מוכרים.
תמ"א 8 שמורות טבע וגנים לאומיים - באזורי תחומי המעבר או בקרבתו אין שמורות טבע
 מוכרת.

ב. הנחיות נופיות לתוכנן ראשוני

1. מטרות התוכנן

- שמירה על קווי מבט לנוף רחוק.
- שמירה על הצמחייה הקיימת בסמיכות למעבר הולכי הרגל, בשיקום שלוו.
- הסדרת מילוי בשיפוע מתון, לשם שילוב ויזואלי של השבילים בנוף הקיים.
- הסדרת קשר הולכי הרגל לככיש המוביל למחלנה שמשון.
- טיפול בכל האזורים ה"כלואים" בין השבילים ע"י הסדרה טופוגרפית וצמיחה.

2. הנחיות תכוניות ראשוניות

תוכנן הנדסי של שולי הכביש - הטיפול והשיקום הנופי יתוכנן כך שחוותית שולי המעבר והשבילים אליו, יהוו, במידת האפשר, המשך ויזואלי לשטחים ולנוף סמוך אליהם וזאת ע" שמירה כי מדרכונות המילוי של הרמפות יהיו בשיפוע מתון - 1:3. (במקרים מיוחדים תלול יותר עד 1:2.5), שישתלב ויזואלית בנוף הקיים ויאפשר שתילה; בכל השטחים ה"כלואים" יותר לשלב קירות תומכים, על מנת להקטין את שטחי החציבה/ מילוי מצפון ומדרום. תוואי הקרקע יתוכנן בקווים "רכסים" ליוצרת זרימה בין השבילים ללא "שבירתם" בין המפלסים. כל שיפועי המילוי יחופו באדמה חישוף, או אדמה פוריה מקור אחר. לא יתאפשר "צוב המדרכונות ע"י אלמנטים הנדסיים כדוגמת כוורות. תעלות הניקוז יהיו מפרקע טבעי בשיפועים מתונים. במקרים מיוחדים ניתן לתוכנן תעלות בטון בגזע אדמה, לפי הנחתית אדריכל הנוף. לא יתאפשר "צוב התעלות בעזרת גאות".

תוכנן הצמחייה - הצמחייה תהווה מרכיב עיקרי בשיקום העבודות ההנדסיות. בשולי המעבר ה"נושקים" לאזורים החקלאיים, לשם יצירת המשך ויזואלי של החקלאות, תוכנן הצמחייה במופיע זהה לקוים בשדה הסמוך לכביש: בסמוך לשדות החקלאיים "שתלו" צמחים שעובנים בעלי מופע דמי גידולי שדה. בסמוך למטעי זיתים ינטעו זיתים בגריד.

ג. הוראות למדוער השפעה על הסביבה ולשיקום נוף

ההוראות הנפניות, המפורטות במסמך זה, יוטמעו בהוראות התכנית.

1. עבודות הכנה

לפני תחילת עבודות התשתית יבוצעו העבודות המפורטות להלן:

איתור, סימון ומדידה – של התוואי (נקודות הדיקור) ושל השטחים וערכי הטבע והנוף המייעדים לשימור והגנה (כדוגמת: שדריות עצים קיימות בכנסות ליישובים וכו'). צמחים, עצים ואזרחים אלה יוגדרו לפני תחילת העבודה. ינקטו כל האמצעים הדרושים להגנה על האזוריים והאלמנטים לשימור. עצים בתחום עבודות העפר אשר יוחלט, ע"י אדריכל הנוף, כי הם מתאימים להעתקה יועתקו, במידת האפשר, לצורך נטיעה במקום אחר, עפ"י מפרט מיוחד למטרה זו.

כריתת העתקה וגיזום – גיזום מקצوعי של עצים קיימים, בקרבת תוואי הכביש, כדוגמת העצים בכנסות היישובים, יבוצע למניעת פגעה בהם, בזמן ביצוע, עבודות העפר. פעולות סימון עצים לשימור, כריתת /או להעתקה וגיזום עצים יושו בתאום ובשיתוף עם פקח הרשות לשימורת הטבע והגנים (רט"ג) /או העירן האזרחי של הקラン הק"מ בישראל (קק"ל). כל זאת לפי נספח עצים שיוקן לפי דרישות סעיף 89 בחוק התכנון והבניה. נקודות דיקור – נקודות הדיקור של עבודות העפר בסמוך למקומות בעלי רגשות גבוהה דוגמת עצים לשימור יסומנו, באמצעות בולטים, בכל מהלך ביצוע העבודות. לא תותר חריגה מקווי הדיקור שיתוכנן ויסומנו בתכניות המפורטות. למרות האמור לעיל, חריגה מקווי דיקור תותר רק עקב אילוצי ביצוע המחייבים חריגה, או כדי למנוע מפגעים סכיבתיים ונופיים. ורק לאחר תאום עם אדריכל הנוף.

2. שמירה על צמיחה קיימת

במסגרת עבודות התכנון יעשה ניסיון לשמר על מירב העצים והצמחים הקיימים. עצים הנמצאים בקרבת תחומי קווי הדיקור יוגדרו ולא תתאפשר גישה אליהם. עצים שנמצאים בתוך תחום עבודות העפר יועתקו, במידת האפשר, בהתאם להוראות אגרונום, או אדריכל הנוף וישולבו בשיקום הצמח, בהתאם לתכונות צמיחה, במסגרת התכנון המפורט. לתכנית זו יוקן נספח עצים לפי דרישות סעיף 89 בחוק התכנון והבניה.

3. חישוף עליון וחיפוי

חישוף – לאורך התוואי בין קווי הדיקור יבוצע חישוף עליון או חפירה של אדמה "עומק". החישוף כולל: סילוק שכבות קרקע עליונה, ושמירתה בערמות לאורך התוואי, בתחום קווי הדיקור, במיקום מאושר מראש ע"י המפקח ובתיאום עם אדריכל נוף של הפרויקט.

חיפוי באדמת החישוף – אדמת החישוף ואדמת העומק תשמשנה לחיפוי, שטחים המיועדים לשיקום נופי (תינן הנחה ע"י אדריכל הנוף הין יעשה שימוש באדמת חישוף והין באדמת עומק). עובי שכבת החיפוי יהיה לפחות 30 ס"מ. במידה ותחסר אדמה מתחום הפרויקט, החיפוי יעשה עם אדמה פוריה (חקלאית) ממוקרות אחרים, הדסה לאדמה הקיימת בפרויקט.

4. שיקום תוואי כביש קיימ

המעבר מתוכנן תוך השתלבות עם כבישים קיימים. חלקם, במסגרת התכנון החדש, יבוטלו. בקטני הכביש אלה יפוך האספלט והמצעים עד לשתיית, (הקרקע הטבעית), יבצע חריש ותיחוח של הקרקע ותפזר אדמה חישוף.

5. דרכים דרכי גישה ושרות ומחנות עבודה

דרך הגישה והשירות ומחנות העבודה יהיו בתחום רצעת הדרך. מיד עם תום השימוש יבוצע בהן טשטוש וחיפוי באדמה בהתאם להוראות אדריכל הנוף. עם תום השימוש במחנה העבודה ובدرיכי הגישה והשירות, ינקה כל השטח וסיבתו מכל פסולת, שאריות חומרិ בניה וליליה, ויסולקו כל המבנים, הכלים והציוד שהיו מצויים בו. בשטחי המחנה והדריכים שאינם מיועד לסלילה יבוצע תיחוח קרקע (במידה והאדמה הודקה). כל האזורי יחופה באדמה פוריה בעובי 30 ס"מ לפחות וישוקם ע"י צמחיה באופי מקומי או יוחזר לעיבוד חקלאי, בהתאם לתכנון אד' הנוף.

6. נטיעות

הצמחייה בה יעשה שימוש תהיה ברת קיימת, הדורשת מעט תחזקה וחסכנות במים. מיקום ותפוקת הצמחייה והעצים יהיו ככלא יצרו מופעים חריגים בנוף, אלא ישתלבו בו. בתכנון המפורט יעשה מאמץ לשמר את כל העצים הקיימים שנייתן. עדיפות שנייה תהיה העתקת המינים המאפשרת העתקה מוצלחת. כל עקירה / העתקה תבוצע רק על פי אדריכל הנוף ובאישור פקיד היירות.

תכנית נטיעות ותכנית השקיה מפורטות יוכנו בהתאם לעקרונות המפורטים בסוף הנוף, ויהי חלק אינטגרלי ממשימי התכנון המפורט. יהול ביצוע עבודות הגינון מיד עם גמר העבודות ההנדסיות.

סוגי הצמחייה המתוכננת יהיו באופי המתאים לאזור. רשימת הצמחייה המומלצת כוללת בין היתר:

עצים - זית אירופי, אלון תבור, חרוב מצוי ועוד.
שיחים - אוג חרוק, אלת המסתיק וכדומה.
מטפסים – אספרג החורש, קיסוס החורש וכדומה.
עשביוניכים וגיאופיטים – Tagetis מצויה, מרוזות ירושלים, פישטה שעירה, עירית גדולה וכדומה.

7. קירות

קירות התמך שייתמכו את רמפות הגישה למעבר, מצפון ומדרום, יהיו במבנה קשיחה ויחפה באבן פוליגונית טبيعית, כולל ראש קיר מאבן טبيعית.